LAUSUNTO
25.11.2018

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö HE164/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain, Pelastusopistosta annetun lain sekä tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain muuttamisesta

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain, Pelastusopistosta annetun lain sekä tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain muuttamisesta.

Esityksen tavoitteena todetaan olevan parantaa Suomen edellytyksiä osallistua kansainväliseen siviilikriisinhallintaan, tehdä lainsäädäntöön siviilikriisinhallinnan luonteesta ja kansainvälisen pelastustoiminnan eriytymisestä siviilikriisinhallinnasta johtuvat muutokset sekä luoda Kriisinhallintakeskukselle nykyistä itsenäisempi, selkeä ja toimiva hallinnollinen asema. SPEK katsoo, että esityksen sisältämät muutokset ja lisäykset ovat tarpeellisia Kriisinhallintakeskuksen ja Pelastusopiston roolien ja tehtävien tarkentamiseksi. Lainsäädännön päivittäminen vastaamaan siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian tavoitteita on tervetullut. Lisäksi mm. asiantuntijarekisteriä koskevien lainkohtien tarkennus ja rosterin parempi hyödyntäminen toteutunevat laajasti esitettyjen muutosten myötä, palvellen sekä lähettäviä tahoja, että lähteviä henkilöitä.

Tavoitteeksi todetaan myös, että Suomen ulkomaille lähettämien henkilöiden ja heidän työnantajansa oikeudet ja velvollisuudet ovat mahdollisimman selkeät. Virka- tai työvapauden ja näihin liittyvien oikeuksien laajentaminen koskemaan myös vaadittavia koulutuksia ja harjoituksia on erittäin hyvä asia. Samoin perheellisten naisten rekrytoitumismahdollisuuksien parantaminen erilaisten perhekorvausten tuella. Lausuntojen perusteella jäivät kuitenkin yritys- ja järjestösektori lainsäädännön ulkopuolelle koskien työvapausoletusta, ja lainsäädännössä keskitytään valtio-, kunta- ja kuntayhtymäsektoriin. Ymmärrämme, että yrityksillä ja järjestöillä työnantajina voi olla vaikeuksia löytää (varsinkaan lyhyellä varoitusajalla) korvaavaa henkilöstöä siviilikriisinhallintatehtäviin lähtevien tilalle. Vaakakupissa painaa kuitenkin lähtevien asiantuntijoiden palveluksensa aikana kartuttama laaja, kansainvälinen osaaminen, josta henkilön työnantajalle ja jopa laajemmin Suomelle on hyötyä. Lausuimme sisäministeriön mietintöön mm. seuraavasti:

SPEK näkee lainsäädäntöön ehdotetut muutokset palvelussuhteessa olevan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista perusteltuina ja oikeudenmukaisina, sekä tarpeellisina sekä lähetettävälle henkilöstölle itselleen, että Suomen toimintakyvylle osallistua siviilikriisinhallintaan yleisesti. Ehdotettu lainsäädäntö auttaa vahvistamaan Suomen siviilikriisinhallintakapasiteetteja, parantamaan ja laajentamaan asiantuntijoiden

Osoite
Ratamestarinkatu 11
00520 Helsinki

Puhelin
(09) 476 112

Faksi
(09) 4761 1400

Sähköposti
spekinfo@spek.fi

Internet
www.spek.fi

Y-tunnus
0912934-5

valmiuksia ja osaamista, sujuvoittamaan rekrytointi- ja rotaatioprosesseja sekä vahvistamaan Suomen roolia laadukkaan siviilikriisinhallinnan, mukaan lukien kansainvälisen pelastustoimen, tuottajana ja tarjoajana.

Esityksessä pykälän 3 kohtaan ehdotetaan sääntelyä, jonka mukaan lain tarkoituksena olisi tukea Suomen osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan poikkeuksellisesti muiden laaja-alaisten häiriöiden ja tuhojen lieventämiseksi. Lisäyksellä halutaan varautua siihen, että tulevaisuudessa siviilikriisinhallintaoperaatiota voitaisiin poikkeuksellisesti käyttää apuna myös edellä mainitunlaisissa toimissa. Esimerkiksi EU:n vuoden 2016 globaalistrategiassa linjataan, että siviilikriisinhallintaoperaatioita voitaisiin käyttää apuna osana kansainvälistä vastetta luonnonkatastrofi- ja pandemiatilanteisiin, kun tällaiset tapahtumat voisivat johtaa laajaan yhteiskunnalliseen epävakauteen. Siviilikriisinhallintavaroja voidaan käyttää tehtävään, joka on muodollisesti esimerkiksi pelastuspalvelua, mutta joka on samalla luokiteltavissa myös siviilikriisinhallinnaksi.

Toisaalta kansainvälistä pelastustointa siis eriytetään lainsäädännössä siviilikriisinhallinnasta, mutta toisaalta jätetään pelivaraa päällekkäisille tulevaisuuden toiminnoille. Vaikka tehtävien määritelmät jäivät lakiesityksen perusteluissa hieman avoimiksi, pidämme edellä mainittuja kokonaisvaltaisen ja toisiaan tukevan lähestymistavan tavoitteita kansainvälisissä siviilikriisinhallinta- ja pelastustoimen tehtävissä positiivisina ja toivomme, että niiden valossa aiemmin sisäministeriön muistioon lausumamme seikat kansainvälisen pelastustoimen ja siviilikriisinhallintatehtävien yhtymäpinnoista huomioidaan käytännön toteutuksen tasolla. (liitteenä aiempi lausuntomme sisäministeriölle)

SUOMEN PELASTUSALAN KESKUSJÄRJESTÖ – RÄDDNINGBRANCHES CENTRALORGANISATION I FINLAND

Karim Peltonen
Johtaja

Kati Lepojärvi
Vaikuttamistyön päällikkö

Liite: SPEKin lausunto sisäministeriölle 7.6.2018, SMDno-2015-664, Siviilihenkilöstön osallistumista kriisinhallintaan koskevan lainsäädännön tarkistaminen

Osoite
Ratamestarinkatu 11
00520 Helsinki

Puhelin
(09) 476 112

Faksi
(09) 4761 1400

Sähköposti
spekinfo@spek.fi

Internet
www.spek.fi

Y-tunnus
0912934-5

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

LAUSUNTO
25.11.2018

Osoite	Puhelin	Faksi	Sähköposti	Internet	Y-tunnus
Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki	(09) 476 112	(09) 4761 1400	spekinfo@spek.fi	www.spek.fi	0912934-5